

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložila studentka: Eva Mrázková

Název práce: Emigrace z Bosny a Hercegoviny pohledem transnacionalismu: Bosenská emigrace nejen jako odliv mozků

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Barbora Chrzová

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Autorka se v práci věnuje problematice emigrace vzdělané a kvalifikované vrstvy obyvatelstva z Bosny a Hercegoviny. Klade si za cíl ukázat, že redukování diskuse o emigraci z Bosny a Hercegoviny na problém odlivu mozků, vede k opomíjení skutečnosti, že bosenská emigranti toho své zemi mnoho přinášejí ve formě ekonomických i sociálních remitencí a podílejí se na jejím rozvoji. K uchopení této reality práce využívá koncept transnacionalismu, který se vymezuje vůči pojmání migrace jako jednosměrného pohybu a klade důraz na transnacionální fungování mnoha migrantů – jejich souběžnou angažovanost v zemi pobytu i původu.

Autorka nejdříve shrnuje přehled literatury k tématu a vysvětluje, čím má její práce přispět do současného akademického diskursu o emigraci. Objasňuje také hlavní užívané pojmy spojené s migrací obyvatelstva a představuje koncept transnacionalismu i to, proč bosenskou emigraci sleduje právě jeho optikou. V další části stručně shrnuje vývoj emigrace z Bosny a Hercegoviny i proces návratů od počátku bosenského konfliktu v roce 1992 do současnosti. Následující kapitola analyzuje dominantní akademický i mediální diskurs o emigraci z Bosny a Hercegoviny a je základem pro samotné jádro práce spočívající v představení emigrace z BaH pohledem transnacionalismu. Autorka v něm vymezuje jednotlivé oblasti a způsoby, jimiž se bosenská emigranti podílejí na rozvoji své země, a na něž by se při diskusi o vlivu emigrace na BaH nemělo zapomínat. Patří mezi ně ekonomické i sociální remitence a jejich vliv na ekonomiku, technologický rozvoj a společnost BaH či působení akademiků. V poslední kapitole se autorka věnuje politice BaH vůči své diaspoře a vše přehledně shrnuje v závěru práce.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Práce má zřetelně formulovanou a ucelenou koncepci včetně jasného teoretického ukotvení, z něhož koncepce práce vychází. Právě v tomto ohledu lze práci hodnotit jako nadprůměrnou, neboť smysluplný teoretický základ, který není pouhým dodatkem, ale skutečnou oporou práce strukturující její argument, u mnoha bakalářských prací absentuje. Práce má přehlednou a logickou strukturu a úvod i závěr splňují veškeré náležitosti akademických textů. Autorka identifikuje „bílé místo“ v dosavadní diskusi o emigraci, vymezuje se vůči dosavadní literatuře a jasně formuluje cíle práce, které mají do této diskuse přispět. Hlavní teze práce je v jejím průběhu důsledně sledována a výsledky práce přehledně shrnuty v závěru včetně nastínění oblastí vhodných pro další výzkum.

Slabší stránkou práce je nicméně stránka obsahová, která je poznamenána nedostatkem dostupných dat. Je nutné zde zdůraznit, že poukázání na neexistenci vhodných studií a dat, která by umožňovala analyzovat dopady emigrace na BaH z transnacionálního pohledu, je jedním z cílů práce. To, že práci chybí robustnější datová základna a práce nepřináší nová a originální data, tedy autorce nelze klást za vinu. Výsledkem je nicméně fakt, že mnohé z autorčiných argumentů nejsou podpořeny žádnými daty, takže jaksí „plavou na vodě“, a to i když se v práci opakují na více místech. Intenzivnější práce s dostupnými informacemi a existující literaturou by tento problém částečně mohly odstranit, zejména v úvodní kapitole o vývoji emigrace z Bosny a Hercegoviny od roku 1992, která poskytuje poněkud kusý a informačně ne příliš výživný přehled.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Grafická úprava a formální náležitosti práce včetně citací a odkazů na literaturu jsou bez větších chyb, např. u českého přepisu na jednom místě (str. 16, druhý odst.: „Místa Bolesiti: Nucené Vysídlení...“) chybně kapitálky

Po jazykové stránce by práci prospěly další úpravy. Je znát, že autorka není v psaní neobratná, ale text by potřeboval více korektur a čištění, aby místy nepůsobil kostrbatě a nedocházelo k opakování slov a formulací. Text by celkově potřeboval pročistit a zestručnit, velmi často dochází k opakování stejných informací v různých

částech práce. To, že se autorka čtenáře snaží vést svou prací a uvádí i uzavírá každou kapitolu krátkým odstavcem, představujícím o čem bude/shrnujícím argument, je pozitivním rysem. Stylisticky by však tyto odstavce potřebovaly uhladit, aby nepůsobily rušivě či jako přílišné opakování těch stejných formulací a argumentů.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Jedná se o zajímavou a vůči standardu bakalářských prací na IMS originální práci, která aplikací nového teoretického přístupu odhaluje dosud přehlížené oblasti v rámci diskuse o dopadech statisticky výrazné emigrace kvalifikovaného obyvatelstva BaH. Práce tím naplňuje svůj stanovený cíl, a právě poukázání na dosud nedostatečně zmapované a analyzované oblasti lze vnímat jako její hlavní a skutečný přínos ke stávající literatuře. Silnou stránkou práce je také jasná a logická struktura a konzistentní koncepce. Prohloubit by si však práce s daty, které by umožnily lépe argumenty autorky podepřít a formulovat. Nepříliš silnou je také jazyková stránka práce, která by si zasloužila být lépe dotažena. Na závěr bych chtěla podtrhnout, že Eva Mrázková svou práci psala svědomitě a důsledně ji konzultovala a zapracovávala dílčí připomínky a komentáře.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Práce se snaží přispět k plastičtějšímu obrazu dopadů emigrace kvalifikovaného obyvatelstva z Bosny a Hercegoviny na rozvoj a situaci země. V kapitole 2.3 Vlna dobrovolné emigrace ve 21. století nastiňujete rozsah tohoto fenoménu, ale nepředstavujete o něm ucelenější informace zasazené do kontextu ani nepopisujete jeho vývoj v posledních letech (narůstá stále počet odcházejících či byl vrchol již před několika lety atd.). Mohla byste tedy prosím trochu rozvést o jak velký počet odcházejících se jedná (zasazeno srozumitelně do kontextu), jak je významný ve srovnání s okolními zeměmi či státy EU, jak zásadní je v sektorech jako zdravotnictví či vzdělávání, a jak se v průběhu let vyvíjel?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

Doporučuji k obhajobě a navrhuji známku B.

Datum:

Podpis:
